ΕΤΟΣ Γ΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 10 Νοεμβρίου 1913 ΑΡΙΘ. 151.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ΟΜΙΛΙΑ ΚΓ΄.

ΟΠΟΙΑ ΤΙΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΗΜΩΝ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΩΜΕΘΑ ;

«Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν » κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ». *(Ψαλμ. ρκβ΄ 1).*

Κατεδείξαμεν εἰς τὰς προηγουμένας ὁμιλίας πότε καὶ ποῦ ὀφείλομεν νὰ προσευχώμεθα. Σήμερον καταδείξομεν καὶ τὴν στάσιν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὸ ἡμέτερον σῶμα κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς. Ὁποία τις πρέπει νὰ ἦναι ἡ στάσις αὕτη ;

Πρὸς μείζονα σαφήνειαν καὶ εὐκολωτέραν κατανόησιν πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὴν δημοσίαν προσευχὴν ἀπὸ τῆς ἰδιαιτέρας, τῆς ἀτομικῆς προσευχῆς. Ἐὰν λοιπὸν πρόκειται περὶ δημοσίας προσευχῆς γινομένης ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἀπάντησις εἶναι εὔκολος καὶ σύντομος. Ἡ στάσις τοῦ ἡμετέρου σώματος κατὰ τὰς δημοσίας προσευχὰς πρέπει νὰ εἶναι ἡ καθορισμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἱστάμεθα ὄρθιοι μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸ ἱερὸν Καταπέτασμα, νὰ ποιῶμεν τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ὅταν ἡ ὥρα εἶναι κατάλληλος πρὸς τοῦτο, νὰ ἔχωμεν ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἡμῶν ἐπὶ τοῦ στήθους, νὰ παρακολουθῶμεν λέξιν πρὸς λέξιν τὰ ἀναγινωσκόμενα καὶ ψαλλόμενα ἐν σιγῇ ἄκρᾳ καὶ εὐλαβείᾳ, νὰ καθήμεθα πρὸς ἀνάπαυσιν ὅταν τὰ τελούμενα ἐπιτρέπωσι τοῦτο, νὰ κλί-

νωμεν τὸ μὲν γόνυ τῆς καρδίας πάντοτε, τὸ δὲ τοῦ σώματος ὅταν ὁ Διάκονος ἢ ὁ Ἱερεὺς ἐντέλλωνται ἵνα κλίνωμεν τὰ γόνατα, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Πεντηκοστῆς, νὰ παραμένωμεν δὲ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ μέχρι τῆς ἀπολύσεως. Ἀλλ' ἆρά γε ὅλα ταῦτα τηροῦνται ὑπὸ τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν; Μετὰ λύπης, Χριστιανοί μου, παρατηροῦμεν, ὅτι προκειμένου μὲν περὶ τῆς ἐθιμοτυπίας κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἡμῶν οἱ πάντες φιλοτιμούμεθα νὰ τηρῶμεν ταύτην μέχρι τοῦ γελοίου πολλάκις. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Κυρίου παραστάσεως οὐδεὶς φροντίζει. Ὡς ἐκ τούτου βλέπει τις τοὺς Χριστιανοὺς εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους τοῦ Ναοῦ καθ' οἱανδήποτε ὥραν, ἀτάκτως, θορυβωδῶς καὶ ἀνευλαβῶς· ἄλλους ἱσταμένους μὲ τὰς χεῖρας ὄπισθεν, ἄλλους περιφέροντας τὰ βλέμματα τῇδε κακεῖσε ἀπροσέκτως, ἄλλους καθημένους καθ' ἣν ὥραν ἀναγινώσκεται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἢ κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, ἄλλους ὁμιλοῦντας, συζητοῦντας, γελῶντας, ἢ καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους ἀσχημονοῦντας! Ὅλοι δ' οὗτοι οἱ Χριστιανοὶ οἱ ἀσέμνως καὶ ἀνευλαβῶς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἱστάμενοι καὶ συμπεριφερόμενοι, ὅταν πρόκειται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον οὐχὶ ἐπιγείου βασιλέως, ἀλλὰ τοῦ τυχόντος ἄρχοντος λαμβάνουσιν ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα ὅπως παρουσιασθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ εὐπρεπῶς καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐθιμοτυπίας, ὅπως μὴ προκαλέσωσι τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτοῦ! Καὶ εἶναι τοῦτο ὀρθὸν καὶ λογικὸν διὰ μὲν τὴν ἐνώπιον κοινῶν ἀνθρώπων παράστασιν νὰ φροντίζωμεν, διὰ δὲ τὴν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων παράστασιν ἡμῶν οὐδεμίαν νὰ δίδωμεν προσοχήν; Λοιπόν, προκειμένου περὶ τῆς στάσεως τοῦ ἡμετέρου σώματος κατὰ τὴν ὥραν τῆς δημοσίας ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς προσευχῆς, αὕτη πρέπει νὰ ἦναι σύμφωνος πρὸς τὰς τυπικὰς τῆς Ἐκκλησίας διατάξεις.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἰδιαιτέρας, τῆς ἀτομικῆς προσευχῆς οὐδεμία διάταξις ὑπάρχει καθορίζουσα τὴν στάσιν τοῦ σώματος ἡμῶν κατὰ ταύτην. Εἶναι ἐλεύθεροι οἱ προσευχόμενοι νὰ δίδωσιν εἰς τὸ ἑαυτῶν σῶμα τὴν στάσιν ἐκείνην, ἣν ὑπαγορεύει ἡ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἐνοικοῦσα εὐλάβεια, τὰ εὐσεβῆ αἰσθήματα τῆς ἑαυτῶν καρδίας. Δύνανται καὶ νὰ κλίνωσι τὸ γόνυ, καὶ νὰ ὑψώνωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ νὰ πίπτωσι πρηνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ πραγματικῶς. Ἐὰν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὰς Ἁγίας Γραφάς, βλέπομεν ὅτι τὰ ἐν αὐταῖς δρῶντα πρόσωπα, προσεύχονται, ἄλλα μὲν ὄρθια, ἄλλα κλίνοντα τὸ γόνυ, ἄλλα καθήμενα, ἢ πίπτοντα ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντα ὑψωμένους πρὸς τὸν οὐρανόν, ἢ τύπτοντα τὸ ἑαυτῶν στῆθος.

Ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς προσεύχεται πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν· «*ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ » προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἐπ' » ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο*».

Ὁ Προφήτης Δαυῒδ προσεύχεται ἔχων ἄλλοτε μὲν τὰς χεῖρας καὶ ἄλλοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψωμένους πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἄλλοτε βρέχων τὴν στρωμνὴν αὐτοῦ διὰ τῶν δακρύων τῆς μετανοίας. Ἐν τῇ Β' δὲ τῶν Βασιλειῶν ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Δαυῒδ προσηυχήθη καὶ καθήμενος· «*καὶ*

» εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυῒδ καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπε. Τίς » εἰμι ἐγώ, Κύριε μου....»

Ὁ τελώνης τύπτει τὸ ἑαυτοῦ στῆθος, ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ προσηλωμένους ταπεινοφρόνως ἐπὶ τῆς γῆς, μεταχειρίζεται καὶ γλῶσσαν εἰλικρινῶς μετανοοῦντος, μεθ᾿ ὅλα ταῦτα προσεύχεται ὄρθιος. «*Καὶ ὁ » τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρα- » νὸν ἐπᾶραι, ἀλλ᾿ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων· ὁ Θεός, ἱλάσθητί » τῷ ἁμαρτωλῷ*».

Ὁ Μωϋσῆς προσεύχεται ἔχων ὑψωμένας τὰς χεῖρας.

Ὁ Σολομῶν προσευχεται «*ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖ- » ρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι*». Ὁ Δανιὴλ προσεύχεται τρὶς τῆς ἡμέρας «*κάμπτων ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ*». Πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν προσέρχεται δυστυχὴς πατὴρ «*γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου » τὸν υἱόν*». Ὁ πρωτοδιάκονος καὶ πρωτομάρτυς Στέφανος προσεύχεται «*θεὶς τὰ γόνατα*». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προσεύχεται κάμπτων τὰ γόνατα· «*τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Κυ- » ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*». Οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ προσηύχοντο ἔχοντες τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς Ἀνατολάς, ὅπερ μέχρι σήμερον ἐξακολουθοῦμεν νὰ διακρατῶμεν ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, οὐχὶ διότι ὁ Θεὸς εὑρίσκεται εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ οὐχὶ ἀλλαχοῦ, διότι ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν καὶ πανταχοῦ ὁ αὐτός, ἀλλὰ διότι ἐξ Ἀνατολῶν προῆλθον τὰ μεγαλοπρεπέστατα τοῦ Θεοῦ ἔργα, τὰ κινοῦντα ἡμᾶς εἰς δοξολογίαν αὐτοῦ.

Ἀλλ᾿ ἐνταῦθα πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ σπουδαῖον καὶ ἔχον σημασίαν κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς εἶναι ὅτι ἡ οἱαδήποτε στάσις τοῦ προσευχομένου πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἐξωτερίκευσις τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ εὐλαβῶν αἰσθημάτων. Ἄλλως ὅταν ἡ στάσις τοῦ σώματος εἶναι στάσις πρὸς ἐπίδειξιν τότε περιπίπτομεν εἰς τὴν ὑποκρισίαν τῶν Φαρισσαίων, οἱ ὁποῖοι ἔκαμναν προσευχὰς ἱστάμενοι εἰς τὰς πλατείας καὶ ἄλλα συχναζόμενα μέρη τῶν πόλεων μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἑλκύσωσι τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν. Ὅπως αἱ λέξεις ἔγειναν διὰ νὰ παριστάνωσι καὶ ἐκδηλῶσι τὰς ἰδέας, ἄλλως καταντῶσιν ἁπλοῖ ἦχοι, καὶ οὐδὲν πλέον. Οὕτω καὶ αἱ διάφοροι στάσεις τοῦ σώματος, ὅταν προσευχώμεθα, πρέπει νὰ ἐξωτερικεύωσι καὶ ἐκδηλῶσι τὰς διαφόρους καταστάσεις τῆς ψυχῆς. Ὅταν προσεύχησαι κλίνων τὸ γόνυ, τοῦτο πρέπει νὰ ἐκδηλοῖ ὅτι ἀληθῶς αἰσθάνεσαι καὶ ἀναγνωρίζεις τὴν ἀσθένειάν σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν προσεύχησαι κύπτων πρὸς τὴν γῆν τὸ πρόσωπον, τοῦτο πρέπει νὰ φανερώνῃ ὅτι αἰσθάνεσαι καὶ ἀναγνωρίζεις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον ὅτι εἶσαι ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἶσαι γῆ καὶ σποδός. Ὅταν προσευχόμενος τύπτῃς τὸ στῆθός σου κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ τελώνου, τοῦτο πρέπει νὰ δηλοῖ ὅτι αἰσθάνεσαι ὄντως καὶ ἀναγνωρίζεις καὶ ἀνομολογεῖς ἐνώπιον τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ, ὅτι εἶσαι ἁμαρτωλὸς καὶ ὅτι ἔχεις ἀνάγκην τοῦ θείου ἐλέους καὶ συγχωρήσεως. Ὅταν ὑψώνῃς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου πρὸς τὸν οὐρανόν, καθ᾿ ἣν ὥραν προσεύχεσαι, τοῦτο πρέπει νὰ σημαίνῃ ὅτι τὴν βοήθειάν σου καὶ τὴν προστασίαν καὶ τὴν χορηγίαν τῶν θείων δωρεῶν, τῶν ὁποίων ἔχεις ἀνάγκην, ἀπεκδέχε-

σαι ὄντως μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος μόνον παρὰ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ οὐχὶ παρ' ἄλλου τινος, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦναι, ἢ ἂν φαίνηται ὅτι εἶναι οὗτος. Οἱ Χριστιανοὶ προσευχόμεθα ἔχοντες τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς 'Ανατολάς. Τοῦτο πρέπει νὰ ὑπενθυμίζῃ ἡμῖν, ὅτι ἡ 'Ανατολὴ εἶναι ἡ κοιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅτι ἐν ταῖς χώραις τῆς 'Ανατολῆς διήγαγε τὸν βίον ὁ Θεάνθρωπος καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκλήθη 'Ανατολὴ 'Ανατολῶν· ὅτι ὁ Θεάνθρωπος ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς 'Ανατολάς. «*Ψάλατε τῷ Θεῷ τῷ ἐπιβε-» βηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ πρὸς 'Ανατολάς*». Ὅτι καὶ πάλιν ἐλεύσεται ἐπὶ τῆς γῆς ἐξ 'Ανατολῶν, ἵνα κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς· «*ὥσπερ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ 'Ανατολῶν.... οὕτως ἔσται καὶ ἡ πα-» ρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου*».

'Αλλ' ἡ οἱαδήποτε στάσις τοῦ ἡμετέρου σώματος κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς δὲν πρέπει νὰ ἦναι μόνον δηλωτικὴ τῆς ἐσωτερικῆς εὐλαβοῦς διαθέσεως τοῦ προσευχομένου, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ ἦναι καὶ τὸ *μέσον*, δι' οὗ ἐξυψούμεθα εἰς τὰ εὐλαβῆ ταῦτα αἰσθήματα. Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην τῶν κινήσεων τοῦ ἡμετέρου σώματος διὰ νὰ μάθῃ τὴν ψυχικὴν ἡμῶν κατάστασιν, διότι εἶναι παντογνώστης, διότι «*ἐτάζει καρδίας καὶ » νεφρούς*», ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν τούτων ἀνάγκην, ἵνα ἐξυψώμεθα εἰς τὴν προσευχὴν μετὰ τῆς ἐμπρεπούσης εὐλαβείας, ταπεινώσεως καὶ θερμότητος. Λοιπὸν καθ' οἱονδήποτε τρόπον καὶ ἂν προσευχώμεθα, εἴτε τὸ γόνυ κλίνοντες, εἴτε ἐπὶ πρόσωπον εἰς γῆν προσπίπτοντες, εἴτε ὄρθιοι, εἴτε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας πρὸς οὐρανὸν ἀνυψοῦντες, πάντοτε πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι πάντα ταῦτα δέον νὰ ἦναι δηλωτικὰ τῆς ἐνδομύχου εὐλαβοῦς διαθέσεως ἡμῶν, ἢ νὰ προάγωσι τὴν πρὸς τὸν οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα πίστιν, ἐλπίδα καὶ ἀγάπην. Γένοιτο.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

ΟΜΙΛΙΑ ΛΘ΄.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

«*Ἡ Σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ » ὑπήρεισε στύλους ἑπτά*» *(Παροιμ. Σολ. 9, 1)*
«*Κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ διάταξιν καὶ τὴν » τῶν 'Αποστόλων παράδοσιν καὶ τὴν τῆς » 'Εκκλησίας συνήθειαν ἑπτὰ εἶναι τὰ τῆς » 'Εκκλησίας Μυστήρια*».
(Σύνοδ. ἐν Κωνσταντ. 1638).

Πόσα εἶναι τὰ Μυστήρια τῆς 'Εκκλησίας; Ποῖα εἶναι τὰ ὑλικὰ αὐτῶν στοιχεῖα τὰ ἀπολύτως ἀπαιτούμενα κατὰ τὴν ἱεροτελεστίαν αὐτῶν πρὸς

μετάδοσιν τῆς θείας Χάριτος; Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐρωτήματα εἶναι τὸ θέμα τῆς παρούσης ὁμιλίας.

Τὰ ἱερὰ Μυστήρια τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι οὔτε περισσότερα οὔτε ὀλιγώτερα τῶν ἑπτά. Ἑπτὰ Μυστήρια διέταξεν ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ· ἑπτὰ Μυστήρια παρέδωκαν οἱ ἱεροὶ Ἀπόστολοι εἰς τοὺς πρώτους ἁγίους Χριστιανούς· ἑπτὰ Μυστήρια τελεῖ ἀνέκαθεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρὸς ἁγιασμὸν καὶ σωτηρίαν τῶν πνευματικῶν της τέκνων. «Πιστεύομεν τὰ εὐαγγελικὰ Μυστήρια ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι, » κἀκεῖνα εἶναι ἑπτά· ἐλάττονα γὰρ ἢ μείζονα ἀριθμὸν Μυστηρίων ἐν τῇ » Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἔχομεν». Τὰς ἱεροτελεστίας ταύτας καθιέρωσεν ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἑπτὰ στερεοὶ καὶ ἀκλόνητοι στύλοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηρίζηται αἰωνίως ὁ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθεὶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μεγαλοπρεπὴς καὶ θαυμάσιος οἶκος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ ὁποίου θύεται ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ παρατίθεται ἡ θεία Τράπεζα, ἡ παρέχουσα εἰς τοὺς πιστοὺς πλούσια τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Ἡ Σοφία » ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, καὶ ὑπήρεισε στύλους ἑπτά· ἔσφαξε τὰ ἑαυτῆς » θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον· καὶ ἡτοιμάσατο τὴν » ἑαυτῆς τράπεζαν». Ἄς ὀνομάσωμεν τοὺς ἑπτὰ τούτους θεοκτίστους στύλους· Βάπτισμα πρῶτον, Χρῖσμα δεύτερον τὸ καὶ ἅγιον Μῦρον λεγόμενον, τρίτον ἡ ἁγία Μετάληψις ἡ καὶ Εὐχαριστία ὀνομαζομένη, τέταρτον ἡ Μετάνοια ἢ Ἐξομολόγησις, πέμπτον ἡ Ἱερωσύνη, ἕκτον ὁ Γάμος καὶ ἕβδομον τὸ Εὐχέλαιον· ἰδοὺ ἡ συνήθης παρ' ἡμῖν σειρὰ τῆς ἀριθμήσεως τῶν ἱερῶν Μυστηρίων.

Τίνος πράγματος, ἀδελφοί μου, ἔχομεν κατὰ πρῶτον ἀνάγκην οἱ ἄνθρωποι ἅμα γεννηθῶμεν καὶ λάβωμεν τὴν σωματικὴν ταύτην ζωὴν καὶ παρουσιασθῶμεν ὡς ἀπόγονοι τοῦ Ἀδὰμ καὶ κληρονόμοι τοῦ ἁμαρτήματος αὐτοῦ; Νὰ καθαρισθῶμεν ἀπὸ τὸ προπατορικὸν τοῦτο ἁμάρτημα καὶ νὰ ἀναγεννηθῶμεν ἐκ νέου καὶ νὰ γίνωμεν τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Πῶς δὲ κατορθώνομεν τοῦτο; Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος. Τὸ Βάπτισμα εἶναι ἡ μυστικὴ θύρα, διὰ τῆς ὁποίας λαμβάνομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἔμβωμεν ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἱερώτατον οἶκον τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ᾠκοδόμησεν ἡ ἄπειρος Σοφία του. Τὸ Βάπτισμα εἶναι τὸ θαυματουργὸν λουτρόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξερχόμεθα ὁλοκάθαροι καὶ ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ πάντα ῥύπον τῆς ἁμαρτίας. Τὸ Βάπτισμα τέλος εἶναι ἡ πρώτη μας δικαίωσις καὶ ὁ πρῶτος ὅρος τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

Ἀλλ' ἡ πρώτη πνευματικὴ ζωή, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθημεν διὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Βαπτίσματος, δὲν πρέπει νὰ μένῃ στάσιμος καὶ ἀνανάπτυκτος, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνδυναμωθῇ καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ. Ποῖον δὲ μυστήριον ἐνεργεῖ τὴν πνευματικὴν ταύτην ἐνίσχυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ Χριστιανοῦ; Τὸ Χρῖσμα ἢ τὸ Ἅγιον Μῦρον, τὸ ὁποῖον τελεῖται ἀμέσως μετὰ τὸ Βάπτισμα ὡς ἐπισφράγισις τῆς Χάριτος, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Χριστιανὸς εἰς τὸ Βάπτισμα. Ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία μᾶς ἐφοδιάζει διὰ τοῦ Ἁγίου Χρίσματος μὲ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὰ ὁποῖα συντείνουν εἰς τὸν φωτι-

σμὸν τοῦ νοὸς καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς θελήσεως ἡμῶν πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ κατὰ τῆς ἁμαρτίας.

Καὶ ὅμως, ἀγαπητοί, εἶναι παρατηρημένον τοῦτο· ποῖον; Ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ πλέον ὑγιὲς καὶ εὔρωστον μὲ τὴν καθημερινὴν πάλην τῆς ζωῆς, ἥτις εἶναι ὁλόκληρος ἀγών, καταπονεῖται καὶ ἔχει διὰ τοῦτο ἀνάγκην συχνῶν τονώσεων. Οὕτω πως καὶ ὁ Χριστιανὸς ὅσῳ καὶ ἂν εἶναι πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς καλὰ κατηρτισμένος μὲ τὴν χάριν τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἐν τούτοις διὰ νὰ μὴν ὑποστοῦν ἐξάντλησιν αἱ ψυχικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν πολυποικίλων καὶ δυσκολωτάτων χριστιανικῶν του καθηκόντων, εἶναι ἀπαραίτητον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἀρύεται ὁ Χριστιανὸς νέας δυνάμεις διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἁγίας Μεταλήψεως, κοινωνῶν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὴν διάταξιν τῆς Ἐκκλησίας.

Πῶς ὅμως χρεωστεῖ ὁ Χριστιανὸς νὰ προσέρχεται εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Εὐχαριστίας καὶ νὰ μεταλαμβάνῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων διὰ νὰ μὴ λάβῃ τὴν καταδίκην του ἀντὶ τῆς ψυχικῆς του ὠφελείας; Ἐὰν εἶναι πρὸς τοῦτο καταλλήλως προητοιμασμένος διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως, τὸ ὁποῖον ὡς ἄλλος Σαμαρείτης εὐσπλαγχνικώτατος τοῦ καθαρίζει τὰς ἠθικὰς πληγάς, τὰς ὁποίας τοῦ ἤνοιξεν εἰς τὴν πορείαν τοῦ βίου ἡ ληστρικὴ ἁμαρτία, ἡ αἰωνίως ἐνεδρεύουσα κατὰ τῶν ὁδοιπόρων τῆς ζωῆς ταύτης, καὶ τὰς ἐπιδένει μὲ τοὺς καταδέσμους τῆς ἀφέσεως τῶν προσωπικῶν ἁμαρτιῶν του καὶ τῶν καταλλήλων ὁδηγιῶν καὶ συμβουλῶν. Ἔχεις, λέγει, Χριστιανέ μου, ἀρκετοὺς λογαριασμοὺς μὲ τὴν συνείδησίν σου, μὲ τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τοῦ πλησίον, μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου, μὲ τὰ καθήκοντά σου ὡς Χριστιανοῦ· σὲ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μὴ λείψῃς νὰ ἐξοφλήσῃς αὐτούς, συγχωρῶν εἰς τοὺς ἄλλους τὴν κατὰ σοῦ προσβολήν, ἀνακαλῶν τὴν ἰδικήν σου συκοφαντίαν, ἐπιστρέφων καὶ ἀποζημιώνων τὰ κλαπέντα ὑπὸ σοῦ, ἐλεῶν τοὺς πτωχούς, ἀπέχων ἀπὸ τὰς καταχρήσεις, συνδυάζων τὴν ἐργασίαν σου μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ τιμιότητα, μὴ λησμονῶν ποτε ἀπὸ τὸ νὰ ἐκτελῇς τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντά σου. Αὐτὰ συνιστᾷ ἡ Μετάνοια εἰς τὸν Χριστιανόν, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον παρέχει τὴν ἄδειαν εἰς τὸν ἔνοχον νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Πόσον εὐεργετικὸν καὶ σωτήριον ὑπὸ ἔποψιν κοινωνικὴν καὶ ἀτομικὴν εἶναι καὶ τὸ Μυστήριον τοῦτο;

Ἀλλ᾽ ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπητοί, εἶναι προωρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε παρ᾽ αὐτοῦ διὰ τῶν προσφιλῶν του γονέων, νὰ μεταδώσῃ καὶ αὐτὸς εἰς ἄλλους, καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς διαιωνίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τεκνογονῶν νομίμως καὶ ἀνατρέφων τὰ ἑαυτοῦ τέκνα «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου», καταρτίζων τοιουτοτρόπως τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν πρώτην καὶ ἀσφαλῆ βάσιν τῆς κοινωνίας, τῆς πατρίδος τοῦ ἔθνους, καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς τὸν μέγαν δὲ καὶ ὑψηλὸν τοῦτον προορισμὸν τοῦ Χριστιανοῦ δὲν τὸν ἀφῆκεν ἡ θεία μεγαλοδωρία ἄνευ ἰδιαιτέρας βοηθείας καὶ προνοίας. Διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου εὐλογεῖ ἐν καιρῷ τὴν ἐλευθέραν καὶ μετὰ σκέψεως ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ ἁγνοῦ αἰσθήματος

τῆς ἀγάπης ἀποφασιζομένην σαρκικὴν τοῦ Χριστιανοῦ ἕνωσιν μετὰ τῆς ἐκλεκτῆς τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐξαγιάζει αὐτήν. Διότι τὸ μυστήριον τοῦ Γάμου εἶναι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Χριστιανοὶ σύζυγοι δύνανται ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὸ τὰς εὐλογίας καὶ εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐκπληρώσουν ἐπιτυχῶς τὸν ἅγιον καὶ ἱερὸν σκοπὸν τῆς συζυγικῆς αὐτῶν ἑνώσεως, ὅστις εἶναι ἡ ἀλληλοβοήθεια καὶ ἀλληλοσυμπλήρωσις, ἡ ἀμοιβαία ἠθικοποίησις καὶ ἡ παιδοποιΐα. Πόσῳ πάλιν καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο συμβιβάζεται μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἠθικοποιεῖ τοῦτον καὶ τὸν προφυλάττει ἀπὸ τόσας ἐπικινδύνους ἠθικὰς ἀταξίας, καὶ τὸν καθιστᾷ συνεργὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὸν ἀναδεικνύει ἱκανὸν νὰ καταρτίσῃ τὴν εὐλογημένην χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὁποίας τὰ ἀγγελόμορφα τέκνα ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν ἀνατρέφονται εὐλαβῶς καὶ ἐναρέτως καὶ ἀνδρίζονται καὶ κρατύνονται ὡς χρηστοὶ πολῖται καὶ ὡς καλοὶ πατριῶται καὶ ὡς εὐσεβῆ μέλη τῆς Ἐκκλησίας! Πόσῳ ἑπομένως μεγάλως ἀντιστρατεύονται εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ περὶ μεταδόσεως τοῦ σπινθῆρος τῆς ζωῆς καὶ τῆς διαδοχῆς τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, πόσῳ ἐγκληματοῦν ἐναντίον τῆς κοινωνίας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, πόσῳ βλάπτουν τοὺς ἑαυτούς των ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, ὅσοι ἐκ τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ὑγείαν καὶ τὰ ὑλικὰ μέσα δὲν γνωρίζονται ἐν καιρῷ μὲ τὸ ἱερὸν καὶ σωτήριον μυστήριον τοῦ Γάμου.

Ἀλλ' ἡ εὐεργετικὴ τοῦ Θεοῦ πρόνοια περὶ ἡμῶν δὲν φθάνει μέχρις ἐδῶ. Διότι ποῖον ἄλλο Μυστήριον ἵδρυσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν; Τὴν Ἱερωσύνην μὲ τοὺς τρεῖς αὐτῆς διαδοχικοὺς βαθμούς, ἡ ὁποία εἰς τὴν θρησκευτικὴν κοινωνίαν τῶν Χριστιανῶν ἐκπληροῖ σκοποὺς ὑψίστης σημασίας ἀναλόγους πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ γάμου ἐν τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ. Διότι καθὼς ἡ Πολιτεία δὲν δύναται νά συντηρηθῇ καὶ εὐημερήσῃ ἄνευ νόμων καὶ ἀρχόντων, οἱ ὁποῖοι ἀπονέμουν τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιβάλλουν τὸν σεβασμὸν τῆς δημοσίας τάξεως, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς ὀργανισμὸς ἐξ ἀνθρώπων λογικῶν συγκείμενος πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἰδιαιτέρου της σκοποῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ, ἔχει ἀνάγκην ἱερῶν κανόνων καὶ θρησκευτικῶν ἀρχόντων, οἵτινες τὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσίαν λαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος καὶ κυβερνήτου τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης. Ἡ Ἱερωσύνη διαιωνίζει ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, τὴν ἐντολὴν τῆς οἰκονομίας τῶν Μυστηρίων, τὸ καθῆκον τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ποιμαντορίας τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος, τὰ ὁποῖα χαρίσματα καὶ καθήκοντα παρέλαβον οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὸν Χριστόν. Διὰ τοῦτο οἱ Κληρικοὶ ὡς διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ εἶναι οἱ διανομεῖς τῶν οὐρανίων χαρισμάτων, εἶναι οἱ πνευματικοὶ πατέρες τῶν Χριστιανῶν, εἶναι οἱ διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματος ὁδηγοὶ τοῦ πνευματικοῦ ποιμνίου των, εἶναι οἱ ἐπιτιμηταὶ καὶ οἱ παρήγοροι τῶν ἁμαρτανόντων, εἶναι οἱ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς αὐτοὺς Χριστιανῶν. Ἡ ὑψίστη δὲ αὐτὴ τιμὴ κα

ἀποστολή, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς περιβάλλει τοὺς ἱερωμένους δίδει νὰ ἐννοηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ πόσον ὀφείλουν οὗτοι νὰ εἶναι ἀνώτεροι τῶν λαϊκῶν καὶ κατὰ τὴν παίδευσιν, καὶ κατὰ τὴν εὐλάβειαν, καὶ κατὰ τὴν ἀγάπην, καὶ κατὰ τὴν ἐγκράτειαν, καὶ κατὰ τὴν προθυμίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

Ὑπολείπεται νὰ ἴδωμεν ποία εἶναι ἡ Χάρις, τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ τὸ μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου. Τὸ Εὐχέλαιον, ὡς γνωστόν, τελεῖται καὶ χάριν τῶν ἀσθενῶν κατὰ τὸ σῶμα καὶ χάριν τῶν νοσούντων ψυχικῶς. Πιστεύομεν, ὅτι τὸ Μυστήριον τοῦτο ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς θεραπείαν τῶν σωματικῶς πασχόντων καὶ συγχρόνως πρὸς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ρητῶς μαρτυρεῖ περὶ τούτου ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος· Ποῖος δὲ δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἁμαρτωλός, ἢ ὅτι δὲν εἶναι ὑποκείμενος εἰς συχνὰς ἀσθενείας τοῦ σώματος; Αὗται πολλάκις εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν μας. Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ θεραπεύσῃ κανένα ἀσθενῆ, ἐθεράπευεν αὐτὸν προηγουμένως ψυχικῶς, συγχωρῶν αὐτῷ τὰς ἁμαρτίας του. «Ἀφέονταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν παραλυτικόν· «Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται» Πηγαίνετε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς, ἀγαπητοί, πρὸς τὸν πνευματικὸν πατέρα, ὡς πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ ζητῆτε ἀπ' αὐτὸν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν σας, ἐξομολογούμενοι αὐτὰς εἰλικρινῶς. Ἔρχεσθε εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ μὲ πίστιν καὶ εὐλάβειαν, ἵνα ζητῆτε ἀπὸ τὸν ἱερουργὸν τῶν θείων Μυστηρίων νὰ σᾶς μεταδίδῃ τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ τροφὴ καὶ ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ἐὰν δὲ παρ' ὅλα ταῦτα ὡς ἄνθρωποι, νοσηρὰν σάρκα φοροῦντες, προσβληθῆτε ὑπὸ νόσου δεινῆς, νὰ προσκαλῆτε βεβαίως ἐγκαίρως τὸν ἀνθρώπινον ἰατρόν, ἀλλ' ἂς μὴ παραλείπετε καὶ τὴν πρόσκλησιν τῶν πνευματικῶν ἰατρῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Εὐχελαίου. Ἂν ἡ θεραπεία τῆς νόσου καὶ ἡ παράτασις τῆς ζωῆς εἶναι πρὸς τὸ ἀληθινόν σας συμφέρον, ἂν προσέτι ἀποδέχεσθε τὸ Μυστήριον μὲ ὅλην σας τὴν πίστιν, ἡ μετὰ τῆς πίστεως ταύτης εὐχὴ τοῦ ἱερατείου ἐν τῷ Εὐχελαίῳ θέλει σᾶς σώσει ἀπὸ τὴν σωματικὴν νόσον· ἐκτὸς δὲ τούτου «κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς (ὁ ἀσθενὴς), ἀφεθήσεται αὐτῷ».

Καὶ τώρα, ἀγαπητοί, ἂς εὐχαριστήσωμεν ὁλοψύχως καὶ ἂς δοξολογήσωμεν τὸν Ἅγιον Θεόν, ὅστις ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ τῇ πανσοφίᾳ παρέδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια, ἵνα δι' αὐτῶν ἐπιδαψιλεύῃ πρὸς ἡμᾶς τὴν θείαν του Χάριν, ἥτις εἶναι μὲν μία καὶ ἡ αὐτή, πηγάζουσα ἐκ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μεταδίδεται εἰς ἡμᾶς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν σωματικῶν, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν τῶν ἀτομικῶν, τῶν οἰκογενειακῶν καὶ τῶν κανωνικῶν, καὶ ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἡμῶν ἀσθένειαν, εἰς τὰς ποικίλας ἡμῶν διαθέσεις καὶ εἰς τὰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ καταστάσεις τῆς ζωῆς ἡμῶν.